

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Ministerul Justiției,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Becciev împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-188/23
NR. PIGD 2-20100528-01-2ra-01022023)*

Recursul declarat pînă la 01 septembrie 2023. Neelucidarea tuturor circumstanțelor cauzei. Aplicarea eronată a normelor de drept material și aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. A. Furdui,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Panov, O. Cojocar, M. Anton,

18 iunie 2025

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa participanților la proces recursul declarat de
Ministerul Justiției,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Gheorghe Stratulat,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 august 2020, Constantin Becciev, reprezentant de avocatul Vladislav Roșca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 04 august 2016, a fost pornită urmărirea penală în cauza nr. 2016978115.

3. Astfel, reclamantul menționează că, la 10 august 2016, a fost emisă ordonanța de recunoaștere a sa în calitate de bănuț, însă, prin încheierea din 07 septembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, s-a dispus prelungirea amânării aducerii la cunoștință a respectivei ordonanțe.

4. La 14 septembrie 2016, reclamantul a fost audiat în calitate de bănuț în cauza penală nr. 2016978115, oferind declarații și explicații, iar la 08 noiembrie 2016 a fost pus sub învinuire.

5. Reclamantul a arătat că, la 16 februarie 2017, i-a fost concretizată învinuirea adusă, fiind audiat suplimentar, iar în aceeași zi a fost informat despre finalizarea urmăririi penale. Cu toate acestea, a precizat că, la 06 martie 2017, a fost inițiată o nouă urmărire penală în privința sa, iar cauza penală nr. 2016978079 a fost conexată la cauza nr. 2016978115.

6. În acest context, reclamantul a menționat că, la 09 martie 2017, i-a fost adusă la cunoștință ultima formă concretizată a învinuirii, iar la 10 martie 2017 a fost emis rechizitoriul aferent cauzei penale nr. 2016978115.

7. Reclamantul a specificat că, în privința sa, au fost întreprinse mai multe acțiuni procesuale. Astfel, prin încheierile judecătorului de instrucție din 10 august 2016 și 07 septembrie 2016, a fost autorizată interceptarea și înregistrarea comunicațiilor sale telefonice, inițial pentru o perioadă de 30 de zile, ulterior prelungită pentru aceeași durată.

8. La 14 septembrie 2016, au avut loc percheziții în biroul de serviciu al reclamantului, precum și la domiciliul acestuia. În urma acestor acțiuni, reclamantul a predat în mod benevol organului de urmărire penală cheia de la seiful aflat în biroul de serviciu, conform solicitării organului de urmărire

penală.

9. La 09 noiembrie 2016, în privința reclamantului a fost aplicată măsura procesuală de constrângere sub formă de obligarea de a nu părăsi localitatea pe o perioadă de 30 de zile.

10. Reclamantul a atenționat că examinarea cauzei penale în privința sa s-a realizat în următoarele termene: prima instanță 14 martie 2017 - 04 iunie 2018, instanța de apel 19 iunie 2018 - 06 iunie 2019 și instanța de recurs: 06 august 2019 - 25 februarie 2020.

11. Astfel prin sentința din 04 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, reclamantul a fost achitat de învinuirea săvârșirii infracțiunilor prevăzute de art.42,191 alin.(5) și art. 327 alin.(2) lit.b¹), c) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

12. Prin decizia din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a dispus menținerea sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, fără careva modificări, iar prin decizia din 25 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a menținut decizia din 06 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

13. Reclamantul a relatat că la 21 februarie 2017, Procuratura Anticorupție a înaintat în adresa Societății pe Acțiuni ”Apă Canal Chișinău” demersul nr. 1964, prin care a solicitat suspendarea provizorie a sa din funcția de director general al Societății pe Acțiuni ”Apă Canal Chișinău”, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin.(1¹) Cod penal, până la adoptarea definitivă a hotărârii pe cauza penală nr. 2016978115.

14. Prin Hotărârea Adunării Generale a Acționarilor nr. 32 din 21 februarie 2017 și prin ordinul nr. 40-p din aceeași dată, Constantin Becciev a fost suspendat din funcția de director general a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău. Reclamantul a afirmat că contractul individual de muncă i-a fost suspendat pentru perioada 21 februarie 2017 – 28 februarie 2020, dată la care măsura a fost revocată.

15. În acest context, reclamantul a indicat că, ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de drept, a fost privat de posibilitatea de a-și exercita dreptul la muncă în funcția de director general al Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău pe perioada 21 februarie 2017 – 28 februarie 2020.

16. De asemenea reclamantul a susținut că prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, care constă în interceptarea convorbirilor telefonice, efectuarea perchezițiilor și aplicarea măsurii procesuale de constrângere sub forma obligației de a nu părăsi localitatea, i-au fost cauzate prejudicii morale semnificative. Deși avea convingerea fermă că este nevinovat, a fost constrâns să participe la respectivele acțiuni procesuale și să respecte restricțiile impuse, ceea ce i-a generat o stare de suferință psihică, stres emoțional și afectarea reputației personale și profesionale.

17. Totodată reclamantul a specificat că limitarea libertății de deplasare a

constituit o ingerință disproporționată în cazul de față, deoarece organul de urmărire penală cunoștea cu certitudine faptul că nu locuiește în oraș, ci într-o mică suburbia a mun. Chișinău.

18. Reclamantul a menționat că cunoscând despre faptul interceptării comunicațiilor telefonice pe o durată de 60 de zile la fel i-a cauzat un prejudiciu moral. Astfel reclamantul a accentuat că niciodată în această perioadă organul de urmărire penală nu a găsit careva probe incriminatorii, prin urmare susține că au fost ascultate doar discuții cu caracter personal și privat.

19. În acest context reclamantul a atenționat asupra faptului că infracțiunile pentru care a fost învinuit prevăzute de art. 42, art. 191 alin. (5) și art. 327 alin. (2) lit. b¹) și c) din Codul penal se încadrează, potrivit dispozițiilor art. 16 Cod penal, în categoria infracțiunilor grave și deosebit de grave. Gravitatea acuzațiilor, atât prin natura lor juridică, cât și prin consecințele potențiale asupra libertății și reputației reclamantului, a generat un impact psiho-emoțional profund, ce i-a cauzat suferințe morale semnificative.

20. Suplimentar, reclamantul a făcut referire la ecoul mediatic pe care l-a avut în societate învinuirea sa, subliniind că informațiile privind cauza penală în care a fost vizat au fost mediatizate pe larg în presă, afectându-i grav imaginea publică și onoarea. În acest sens, reclamantul invocă multiple articole apărute pe portaluri de știri cu audiență națională, precum: timpul.md, protv.md, publika.md, zdg.md, jurnal.md, mold-street.md, tv8.md, anticoruptie.md, unimedia.info, moldnews.md, realitatea.md, stiri.md, radiochisinau.md, bani.md, noi.md, ziarulnational.md, moldova24.info, canal3.md, primelestiri.md, actualitati.md, moldovanews.md.

21. Astfel reclamantul a invocat că, pe parcursul urmăririi penale, a fost învinuit în mod nelegal de comiterea infracțiunilor menționate, fiind reținut, arestat și expus riscului unei eventuale condamnări ilegale. În cadrul procedurilor, au fost aplicate măsuri de constrângere și asiguratorii care au afectat nu doar persoana sa, ci și familia acestuia. Astfel, un șir de bunuri aparținând familiei reclamantului au fost sechestrate, ridicate și puse sub arest. De asemenea, au fost efectuate percheziții la locul său de muncă, la domiciliu, precum și în oficiile administrative ale unor agenți economici care aveau, la acel moment, relații contractuale cu Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”.

22. Reclamantul a indicat că prezenta cerere de chemare în judecată demonstrează persecutarea penală ilegală a reclamantului din 2016 până în 2020 și că aspectele sus-menționate demonstrează rezonabilitatea mărimii prejudiciului moral pe care îl pretinde.

23. În drept reclamantul și-a întemeiază pretențiile pe prevederile art. art.

3 alin. (2), 6 lit. a), 7 lit. a) e), 8 alin. (1), 10, 11 alin. (1) Legea nr. 1545/1998 și art. 219 alin. (4) Cod de Procedură Penală.

24. Reclamantul a solicitat încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de drept, rezultat din neîncasarea salariului provenit din muncă în mărime de 1 119 324,40 lei, încasarea prejudiciului rezultat din achitarea cheltuielilor de asistență juridică pentru apărarea intereselor sale în calitate de inculpat la examinarea cauzei penale nr. 2016978115 în instanța de fond, apel și recurs în sumă de 100 383 de lei, încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică pentru apărarea intereselor în prezentul litigiu în sumă de 29 278 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

25. Prin încheierea protocolară din 09 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova (f.d. 246, vol. I).

26. Prin hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Becciev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Constantin Becciev prejudiciu material rezultat din neîncasarea salariului provenit din muncă în sumă de 1 119 324,40 de lei, prejudiciu material ce constă din cheltuielile suportate pentru asistență juridică la examinarea cauzei penale în mărime de 100 383 de lei, prejudiciu moral în mărime de 80 000 de lei, cheltuielile de asistență juridică pentru apărarea intereselor în prezentul litigiu în sumă de 29 278 de lei. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins, ca neîntemeiată (f.d. 44, 49-55, vol. II).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

27. La 23 decembrie 2021, Ministerul Justiției, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 11 iulie 2022, 19 iulie 2022, a depus cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii acțiunii cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii (f.d. 47, 62-67, 69-74, vol. II).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

28. Prin decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 90-104, vol. II).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

29. La 24 ianuarie 2023, Ministerul Justiției a declarat recurs, iar la 01 februarie 2023 a declarat recurs suplimentar împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii (f.d. 109-116, 121-124, vol. II).

30. În motivarea recursului a invocat că legiuitorul, în temeiul art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

31. Recurentul a menționat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

32. Or, pentru aplicabilitatea prevederilor din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, necesită a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Prin urmare, normele legale în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

33. Recurentul a subliniat că instanțele inferioare corect au constatat că în privința lui Constantin Becciev a fost emisă sentință de achitare. Totuși, motivarea instanțelor precum, că Constantin Becciev este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr.1545, dat fiind faptul că în speță se întrunesc temeiurile stabilite de art. 3 și art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești este nefondată și eronată, în condițiile în care conform prevederilor art.3 alin. (1) din Legea nr. 1545, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală [...]. În condițiile normei enunțate, recurentul deduce că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

34. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de fond, cât și instanța

de apel urmau să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

35. La acest aspect, recurentul a precizat că organul de urmărire penală a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea penală. Totodată, o eventuală clasare a unei cauze penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate normală de examinare a unei cauze penale.

36. Prin urmare, recurentul a susținut că la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a unui eventual organ ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

37. Suplimentar, recurentul a considerat că instanțele de judecată neîntemeiat au dispus încasarea plăților salariale neachitate pentru perioada suspendării din funcție pentru perioada 21 februarie 2017 – 28 februarie 2020 în sumă de 1 119 324,40 de lei, deoarece conform demersului nr. 1244 din 26 ianuarie 2023 eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale se atestă faptul în aceea perioadă Constantin Becciev a activat în calitate de inginer-șef în cadrul Societății cu Răspundere Limitată „Chișinău -Gaz”.

38. La 01 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa părților, copia recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele cauzei (f.d. 127, vol. II).

39. La 14 martie 2023, Constantin Becciev, reprezentant de avocatul Vladislav Roșca a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea acestuia cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe (f.d. 139-144, vol. II).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

40. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

41. Art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023:

42. „(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.”

43. Din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

44. În această consecvență, se deduce că recursul declarat, va fi examinat prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

45. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

46. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

47. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea;

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

48. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

49. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor

prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

50. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

51. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

52. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Recursul este admis dacă:

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.”

53. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

54. Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești:

„ (1) În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni);

cazuri excepționale - cazuri cînd persoanei i-au fost încălcate grav și abuziv drepturile și libertățile fundamentale garantate de [Constituție](#) și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte ori cînd consecințele acțiunilor ilicite comise sînt extrem de grave sau chiar iremediabile.

55. Art. 3 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

56. Art. 5 alin. (1), (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„(1) Cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

(2) Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.”

57. Art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din [Codul de procedură penală](#), în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.”

58. Art. 7 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„În cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite;

- b) pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest;
- c) averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată;
- d) amenziile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite;
- e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică;
- f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării);
- g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.”

59. Art. 11 alin. (1), (3) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998

(1) Mărirea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărirea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

- a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;
 - b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;
 - c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;
 - d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
 - e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
 - f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
 - g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
 - h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.
- (3) În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral. ”

MOTIVAREA INSTANȚEI

60. Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 03 noiembrie 2022. Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel către participanții la proces la 22 decembrie 2022, (f.d. 105, vol. II). Astfel, recursul declarat la 24 ianuarie 2023 este în termen.

61. Prin prisma prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără înștiințarea și audierea participanților la proces.

62. Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ministerul Justiției întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și de a remite cauza la rejudecare în instanța de apel.

63. Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

64. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, prin prisma probatoriului anexat la materialele cauzei, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe.

65. Astfel, materialele dosarului demonstrează că prin ordonanța din 10 august 2016 a procurorului din cadrul Procuraturii Anticorupție, s-a dispus recunoașterea lui Constantin Becciev în calitate de bănuț în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 335 alin. (1¹) din Codul penal (f.d. 34, vol. I).

66. La 10 august 2016, prin încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, a fost admis demersul procurorului, fiind autorizată interceptarea și înregistrarea comunicațiilor telefonice ale lui Constantin Becciev, efectuate prin intermediul numerelor de telefon ce îi aparțin, pentru o perioadă de 30 de zile, termenul fiind calculat de la data emiterii încheierii (f.d. 13–14, vol. I).

67. Ulterior, prin încheierea din 07 septembrie 2016 a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău, a fost admis un nou demers al procurorului, fiind dispusă prelungirea, pentru încă 30 de zile, a măsurii de interceptare și înregistrare a comunicațiilor telefonice ale lui Becciev Constantin, începând cu data de 09 septembrie 2016 (f.d. 17–18, vol. I).

68. De asemenea, prin încheierea din 08 septembrie 2016 a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău, a fost autorizată efectuarea percheziției în biroul de serviciu al directorului general Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, deținut la acel moment de către Constantin Becciev (f.d. 21–22, vol. I).

69. Potrivit procesului-verbal de audiere a bănuțului, la 14 septembrie 2016, Constantin Becciev a fost audiat în calitate de bănuț în cauza penală nr. 2016978115 (f.d. 37–39, vol. I).

70. Prin ordonanța din 08 noiembrie 2016, Constantin Becciev a fost pus sub învinuire, fiindu-i încredințată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1¹) Cod penal (f.d. 40–41, vol. I), iar la 09 noiembrie 2016, conform procesului-verbal de audiere a învinuitului, acesta a fost audiat în calitate de învinuit (f.d. 42–43, vol. I).

71. La 09 noiembrie 2016, prin ordonanța Procuraturii Anticorupție, a fost dispusă aplicarea față de Constantin Becciev a măsurii procesuale preventive obligarea de a nu părăsi localitatea, pentru o durată de 30 de zile (f.d. 44–46, vol. I).

72. Ulterior, prin ordonanța din 16 februarie 2017, emisă de procurorul Procuraturii Anticorupție, a fost concretizată învinuirea adusă în privința lui Constantin Becciev (f.d. 47–49, vol. I).

73. Potrivit procesului-verbal din 16 februarie 2017 privind informarea învinuitului și a apărătorului acestuia despre terminarea urmăririi penale, Constantin Becciev a fost înștiințat despre finalizarea urmăririi penale (f.d. 50-53, vol. I).

74. Ulterior, la 6 martie 2017, prin ordonanța procurorului din cadrul Procuraturii Anticorupție, s-a dispus inițierea urmăririi penale în privința lui Constantin Becciev, în baza bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (5) și art. 327 alin. (2) lit. b¹) și c) din Codul penal. Prin aceeași ordonanță din 6 martie 2017, s-a dispus conexarea cauzelor penale nr. 2016978115 și nr. 2016978079 într-o procedură unică (f.d. 54-59, vol. I).

75. La 9 martie 2017, prin ordonanța Procuraturii Anticorupție, Constantin Becciev a fost pus sub învinuire, fiindu-i imputată săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42 coroborat cu art. 191 alin. (5) și art. 327 alin. (2) lit. b¹) și c) din Codul penal (f.d. 60-63, vol. I).

76. Prin sentința din 4 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Constantin Becciev a fost achitat de învinuirile privind comiterea infracțiunilor menționate, întrucât instanța a constatat inexistența faptei infracționale (f.d. 87–106, vol. I).

77. La 6 iunie 2019, prin decizia Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de procurorul din cadrul Procuraturii Anticorupție, fiind menținută sentința din 4 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 107-129, vol. I).

78. Prin decizia din 25 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul ordinar declarat de procurorul din Procuratura de circumscripție Chișinău, fiind menținută decizia din 6 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 130–144, vol. I).

79. În ceea ce privește raporturile de muncă ale lui Constantin Becciev, instanța reține că, prin demersul nr. 1964 din 21 februarie 2017, Procuratura Anticorupție a solicitat Consiliului de Administrație al Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” suspendarea provizorie din funcția de director general a lui Constantin Becciev, acuzat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1¹) din Codul penal, până la adoptarea unei hotărâri definitive în cauza penală nr. 2016978115 (f.d. 149–150, vol. I).

80. Ca urmare, prin hotărârea Adunării Generale Extraordinare a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” nr. 32 din 21 februarie 2017 și prin ordinul nr. 40-p din aceeași dată, Constantin Becciev a fost suspendat provizoriu din funcția de director general, în temeiul art. 76 lit. j) din Codul muncii (f.d. 151–154, vol. I).

81. Ulterior, la 28 februarie 2020, Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” a dispus revocarea măsurii procesuale de constrângere cu privire la suspendarea provizorie din

funcția de director general a lui Constantin Becciev și constatarea încetării de drept la 17 aprilie 2019 a contractului de muncă nr. 33 din 11 februarie 2009 semnat între Consiliul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Constantin Becciev (f.d. 155–156, vol. I).

82. Conform aceleiași hotărâri a Adunării Generale Extraordinare a acționarilor Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, precum și prin ordinul nr. 291-p din 05 martie 2020 a fost dispusă încetarea raporturilor de muncă între Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Constantin Becciev, începând cu 28 februarie 2020, pe motivul expirării contractului de muncă la 17 aprilie 2019 (f.d. 157, vol. I)

83. Prin cererea de chemare în judecată depusă la 19 august 2020, Constantin Becciev a solicitat încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de drept, rezultat din neîncasarea salariului provenit din muncă în mărime de 1 119 324,40 lei pentru perioada 21 februarie 2017 – 28 februarie 2020, încasarea prejudiciului rezultat din achitarea cheltuielilor de asistență juridică pentru apărarea intereselor sale în calitate de inculpat la examinarea cauzei penale nr. 2016978115 în instanța de fond, apel și recurs în sumă de 100 383 de lei, încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică pentru apărarea intereselor în prezentul litigiu în sumă de 29 278 de lei.

84. Fiind investită cu examinarea cauzei Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 22 decembrie 2021, a admis parțial cererea de chemare în judecată și a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Constantin Becciev prejudiciul material rezultat din neîncasarea salariului provenit din muncă în sumă de 1 119 324,40 de lei, prejudiciul material ce constă din cheltuielile suportate pentru asistență juridică la examinarea cauzei penale în mărime de 100 383 de lei, prejudiciu moral în mărime de 80 000 de lei, cheltuielile de asistență juridică pentru apărarea intereselor în prezentul litigiu în sumă de 29 278 de lei. În rest cererea de chemare în judecată a fost respinsă, ca neîntemeiată (f.d. 44, 49-55, vol. II).

85. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 03 noiembrie 2022 a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și a menținut hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 90-104, vol. II).

86. Instanțele de judecată, în temeiul prevederilor art. 3, alin. (1), lit. a), lit. c), art. 2 alin.(1), art. 6, lit. b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 1405, alin. (1) din Codul civil, raportate la circumstanțele cauzei, au concluzionat că Constantin Becciev are dreptul la despăgubire pentru

prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, deoarece, în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de lege pentru a putea solicita despăgubiri pentru prejudiciile care iau fost cauzate.

87. Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciu material rezultat din neîncasarea salariului provenit din muncă în sumă de 1 119 324,40 de lei, instanțele de judecată au reținut că această pretenție este întemeiată, deoarece la materialele cauzei există dovada de suspendare a lui Constantin Becciev din funcția de director a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” pentru perioada 21 februarie 2017 – 28 februarie 2020.

88. Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs apreciază ca fiind prematură concluzia instanței de apel de admitere a pretenției lui Constantin Becciev privind încasarea prejudiciului material rezultat din neîncasarea salariului provenit din muncă, rezultată din examinarea superficială a probelor anexate la materialele dosarului precum și normele de drept ce reglementează instituția reparării prejudiciului material, fapt ce impune necesitatea casării deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

89. Curtea Supremă de Justiție constată că instanța de apel a soluționat litigiul fără a analiza în mod complet și riguros ansamblul probatoriului administrat, pronunțând o soluție în temeiul unei aprecieri parțiale și necorelate a faptelor și înscrisurilor relevante.

90. Astfel, instanțele de judecată au reținut că Constantin Becciev a fost suspendat din funcția de director general al Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” începând cu 21 februarie 2017 și au considerat că această suspendare s-a menținut până la data de 28 februarie 2020, dispunând în consecință încasarea prejudiciului material cauzat prin neplata drepturilor salariale aferente întregii perioade de suspendare.

91. La stabilirea perioadei de suspendare din funcție, instanțele de judecată au reținut, în calitate de probă concludentă, hotărârea Adunării Generale Extraordinare a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” din 21 februarie 2017 privind suspendarea din funcție a lui Constantin Becciev și hotărârea Adunării Generale Extraordinare a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” din 28 februarie 2020 cu privire la relațiile de muncă dintre Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Constantin Becciev.

92. Cu toate acestea, instanțele nu au supus examinării conținutul hotărârii Adunării Generale Extraordinare a acționarilor din 28 februarie 2020, probă administrată în cauză și care are valoare probatorie determinantă în privința duratei raporturilor de muncă dintre Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Constantin Becciev.

93. Astfel Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că din conținutul hotărârii Adunării Generale Extraordinare a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” din 28 februarie 2020 rezultă că, la 17 aprilie 2014, în baza procesului-verbal nr. 28, Constantin Becciev a fost numit în calitate de membru al Comitetului de Conducere, pentru o nouă perioadă, în conformitate cu prevederile statutare, fiind dispusă totodată prelungirea contractului individual de muncă.

94. Totodată, din aceeași hotărâre reiese că, potrivit pct. 12.2 din Statutul Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, directorul general este numit de către Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor pe un termen de 5 ani.

95. Astfel, membrii Adunării Generale Extraordinare a acționarilor au constatat că termenul de valabilitate al contractului individual de muncă, încheiat la 17 aprilie 2014 între Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și Constantin Becciev, a expirat de drept la 17 aprilie 2019, în temeiul duratei determinate de 5 ani prevăzute în statut.

96. În consecință Adunarea Generală Extraordinară a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” a hotărât de a fi revocată măsura procesuală de constrângere, suspendarea provizorie din funcția de director general a lui Constantin Becciev aplicată prin hotărârea Adunării Generale Extraordinare a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” din 21 februarie 2017 și totodată a constatat încetarea de drept a contractului de muncă nr. 33 din 11 februarie 2009 la data de 17 aprilie 2019 (f.d. 155-156 vol. I).

97. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că potrivit art. 7 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, statul are obligația de a compensa salariul și alte venituri provenite din muncă de care persoana a fost lipsită în urma unor acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, instanțelor de judecată sau altor autorități cu funcții de constatare.

98. În acest context, este de accentuat că pentru a deveni opozabil statului, prejudiciul reclamat trebuie să fie direct cauzat de acțiunea ilicită a acestor autorități și să fie în legătură cu un drept existent și exercitabil, cum ar fi un contract individual de muncă valabil în vigoare.

99. La caz, Constantin Becciev a fost suspendat din funcția de director general al Societății pe Acțiuni în temeiul demersului Procuraturii Anticorupție, în contextul urmăririi penale care, ulterior a fost finalizată cu achitare definitivă. Această suspendare a fost determinată de o acțiune ilicită în sensul art. 3 lit. b) din Legea nr. 1545/1998.

100. Totuși, potrivit hotărârii Adunării Generale Extraordinare din 28 februarie 2020, precum și în conformitate cu Statutul societății și procesul-verbal nr. 28 din 17 aprilie 2014, raportul de muncă a avut o durată determinată de 5 ani, începând cu 17 aprilie 2014, care a încetat de drept la 17 aprilie 2019.

101. Instanțele de fond și de apel nu au stabilit în mod corect perioada de valabilitate a raportului juridic de muncă dintre Constantin Becciev și Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, omițând să aprecieze în mod juridic termenul și efectele încetării de drept a contractului individual de muncă la data de 17 aprilie 2019, conform duratei contractuale stabilite și dispozițiilor statutare ale angajatorului.

102. Astfel, în condițiile în care raportul de muncă a încetat de drept la data de 17 aprilie 2019, instanța de apel urma să clarifice dacă statul poate fi obligat să compenseze salariul sau alte venituri provenite din muncă pentru perioada ulterioară acestei date, respectiv 17 aprilie 2019 – 28 februarie 2020, și dacă pentru această perioadă exista un temei legal care să justifice plata acestor drepturi salariale, în contextul expirării contractului individual de muncă la 17 aprilie 2019.

103. Aceste aspecte esențiale privind încetarea de drept a contractului individual de muncă nu au fost analizate și apreciate în raport cu dispozițiile art. 7 din Legea 1545/1998, care reglementează posibilitatea compensării salariului și a altor venituri din muncă, considerate sursa principală de existență în ipoteza neachitării acestora ca urmare a unor acțiuni ilicite ale autorităților.

104. Prin urmare, instanța de apel urmează să stabilească dacă neplata drepturilor salariale invocate de reclamant pentru perioada ulterioară datei de 17 aprilie 2019 poate fi imputată unor fapte ilicite ale organelor de urmărire penală sau dacă această situație nu reprezintă consecința încetării de drept a contractului individual de muncă, ca urmare a expirării duratei determinate pentru care a fost încheiat.

105. Totodată din actele cauzei rezultă că, anterior depunerii prezentei cereri de chemare în judecată și anume la data de 09 iunie 2020, Constantin Becciev a formulat o acțiune separată în instanță, solicitând anularea hotărârii Adunării Generale Extraordinare a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” din 28 februarie 2020, anularea ordinului nr. 291-p din 05 martie 2020, prin care s-a constatat încetarea raporturilor de muncă între Constantin Becciev și Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, restabilirea în funcția de director general, precum și încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă (f.d. 38, vol. II).

106. Astfel din conținutul încheierii din 11 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se reține că la 11 iunie 2021 în cadrul examinării cauzei enunțate, reprezentantul legal al reclamantului, Vladislav Roșca, a depus cerere de renunțare la acțiune, invocând faptul că Adunarea Generală Extraordinară a Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” a examinat cererea prealabilă formulată de Constantin Becciev și a dispus achitarea indemnizației de eliberare din funcție în sumă de 160 994,9 lei. Totodată a fost stabilit că conform ordinului de plată nr. 2410 din 04 iunie 2021,

Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” a achitat în beneficiul lui Constantin Becciev suma de 141 675,51 de lei (f.d. 38, vol. II).

107. Cu toate acestea, instanța de apel nu a examinat dacă sumele recunoscute ca fiind deja achitate prin încheierea din 11 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, nu acoperă parțial drepturile salariale solicitate în prezenta acțiune, precum și perioada exactă pentru care s-a efectuat plata în litigiul precedent, încheiat prin renunțarea la acțiune la aceeași dată, împrejurare ce ar putea conduce la o dublă reparare a aceluiași prejudiciu pentru o anumită perioadă sau, în mod inadmisibil, la o îmbogățire fără justă cauză în favoarea reclamantului.

108. Acest aspect este deosebit de relevant în aplicarea Legii nr. 1545/1998, întrucât reclamantul a acceptat plata unei indemnizații compensatorii ca urmare a încetării raportului de muncă și a renunțat benevol la acțiunea prin care contesta această încetare. Aceste elemente erau esențiale pentru a determina întinderea reală a prejudiciului invocat de reclamant și dacă solicitarea actuală privind încasarea prejudiciului, rezultat din neîncasarea salariului provenit din muncă în mărime de 1 119 324,40 lei nu reprezintă o dublă compensare sau îmbogățire fără justă cauză a reclamantului, aspecte care nu au fost analizate de instanța de apel, deși existau în mod evident în dosarul cauzei.

109. Astfel instanța de apel urmează să examineze acest aspect, or confirmarea achitării acestor plăți poate diminua întinderea prejudiciului invocat în cadrul cererii actuale.

110. De asemenea în ceea ce privește compensarea salariului și a altor venituri provenite din muncă de care persoana a fost lipsită în urma unor acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, instanțelor de judecată sau altor autorități cu funcții de constatare și anume pentru perioada existenței unui raport de muncă valabil, 21 februarie 2017 – 17 aprilie 2019, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel nu a verificat dacă în această perioadă Constantin Becciev a activat și a obținut venituri salariale.

111. La aspectul dat, Completul de judecată indică că prin prisma dispozițiilor art. 121, art. 118 alin. (3) și alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel avea obligația să stabilească obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor și să analizeze dacă, în perioada pentru care Constantin Becciev solicită compensarea salariului și a altor venituri provenite din muncă, ultimul nu a desfășurat activitate remunerată și a obținut venituri salariale.

112. Aceste informații erau esențiale pentru soluționarea justă a cauzei, întrucât puteau confirma, combate sau pune la îndoială susținerile reclamantului privind existența unui prejudiciu. Potrivit art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța trebuie să rețină și să cerceteze doar acele probe

care sunt pertinente pentru circumstanțele cu adevărat relevante în cauză, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5), aceasta are dreptul și totodată obligația să solicite părților probe suplimentare atunci când este necesară verificarea veridicității unor fapte aflate în dispută.

113. Conform jurisprudenței constante în materie de reparare a prejudiciului material reglementat de Legea nr. 1545/1998, compensarea salariului poate fi acordată numai în măsura în care persoana a fost efectiv lipsită de venituri salariale, iar în paralel nu a desfășurat alte activități care i-ar fi adus un venit. Această verificare este esențială pentru a determina întinderea reală a prejudiciului material în sensul art. 7 din Legea 154/1998 care reglementează posibilitatea compensării salariului și a altor venituri din muncă, considerate sursa principală de existență în ipoteza neachitării acestora ca urmare a unor acțiuni ilicite ale autorităților.

114. În absența acestei analize, nu poate fi stabilit cu certitudine caracterul integral al prejudiciului solicitat. O eventuală angajare a reclamantului în câmpul muncii, în perioada 21 februarie 2017 – 17 aprilie 2019, ar constitui un factor determinant pentru reducerea sau chiar excluderea despăgubirilor, în aplicarea principiului reparării prejudiciului efectiv și a evitării îmbogățirii fără just temei.

115. În acest context, Curtea consideră că instanța de apel urmează să supună examinării și veridicitatea informațiilor cuprinse în certificatul nr. 1244 din 26 ianuarie 2023, eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, din conținutul căruia rezultă că, în perioada 28 iunie 2017-30 noiembrie 2019, Constantin Becciev a fost înregistrat ca persoană asigurată, iar ca rezultat „Chișinău-Gaz” Societate cu Răspundere Limitată a prezentat declarații REV-5 și declarații privind evidența nominală a asiguraților în sistemul public de asigurări sociale, care constituie parte componentă a dării de seamă IPC 18 (f.d.125, vol. II).

116. Instanța de apel urmează să stabilească dacă aceste informații sunt relevante pentru aprecierea caracterului întemeiat al solicitării reclamantului privind acordarea prejudiciului pentru perioada respectivă sau dacă, dimpotrivă, acestea demonstrează existența unei duble compensări, având în vedere că reclamantul a beneficiat deja de venituri salariale aferente aceleiași perioade.

117. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că instanța de apel urmează să administreze probatoriul necesar pentru clarificarea acestor împrejurări, întrucât ele pot influența în mod direct soluția ce urmează a fi pronunțată în cauză, atât sub aspectul temeiniciei, cât și al legalității cererii de chemare în judecată.

118. După stabilirea corectă a perioadei pentru care reclamantul consideră că i-au fost cauzate prejudicii prin acțiunile pretins ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești, inclusiv și a sumei acestuia,

instanța de apel urmează să procedeze și la examinarea pretențiilor din cerere privind repararea prejudiciului moral, încasarea prejudiciului rezultat din achitarea cheltuielilor de asistență juridică pentru apărarea intereselor sale în calitate de inculpat la examinarea cauzei penale și încasarea cheltuielilor de judecată.

119. Examinarea acestor pretenții trebuie realizată în funcție de concluziile rezultate din analiza probelor administrate, de întinderea prejudiciului constatat și de legătura de cauzalitate dintre faptele imputate și efectele produse asupra reclamantului, cu respectarea principiilor legalității, echității și proporționalității.

120. Prin urmare, prin prisma efectului devolutiv al apelului, cu care a fost investită prin prevederea legală menționată la art. 373, alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de apel avea obligația la judecarea fondului cauzei să determine întrunirea condițiilor aplicabilității Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, quantum prejudiciului moral în dependență de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, să stabilească și să analizeze minuțios aspectele enunțate supra, să răspundă tuturor argumentelor invocate de către participanții la proces.

121. Generalizând cele conturate anterior, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că examinarea cauzei în instanța de apel s-a realizat pripit și evaziv, fiind ignorate și neelucidate circumstanțele determinante soluționării corecte și obiective a litigiului, ceea ce impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

122. Instanța are obligația de a soluționa litigiul conform regulilor de drept aplicabile și prin toate mijloacele legale să prevină orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale.

123. Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

124. În concluzie, în cazul analizat, Completul de judecată consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

125. Or, instanța de recurs, în limitele recursului nu poate analiza motivele invocate în recurs, aceste aspecte urmând a fi apreciate de instanța de apel la examinarea cauzei în fond.

126. Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate supra, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

127. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

128. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Ministerul Justiției.

Casează integral decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Becciev împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și trimite cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Oxana Parfeni